Noel Baba

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Noel Baba bir çocuğun dileklerini dinlerken

Noel Baba, Noel gecesi çocuklara hediye bıraktığına inanılan efsanevi kişi.[1]

Noel Baba, efsaneye göre Türkiyenin Antalya ilinde eşi ile birlikte yaşar. Elfleri ile birlikte çocuklar için oyuncaklar yapar. Çocuklar kendisine mektupla Noel için hangi hediyeyi istediklerini bildirirler. Noel Baba da ren geyiklerinin çektiği uçan kızağını hediyelerle doldurur ve evlere bacalardan girerek herkesin hediyesini dağıtır. Bu arada çocuklar tarafından kendisi ve geyikleri için bırakılan süt, kurabiye, havuç gibi yiyecek ve içecekleri tüketirler.[1]

Noel Baba günümüzde kır saçlı, uzun kır sakallı, sevimli, koca göbekli, tonton birisi olarak resmedilir. Beyaz tüyleri olan kırmızı bir cüppe giymekte aynı görüntüde bir de kukuleta takmaktadır. Evinin yeri ülkelerin geleneklerine göre değişiklik göstermektedir. Kuzey Kutbu, Finlandiya'daki Korvatunturi, İsveç'teki Dalecarlia veya Grönland bunlardan bazılarıdır. Bazı ülkelerde Noel Baba grottoları kurulur ve çocuklar Noel Baba kılığındaki oyuncuların dizlerine oturarak hediye olarak ne istediklerini söylerler.

Konu başlıkları

- 1 Etimoloji
- 2 Tarihçe
  - 2.1 Piskopos Nikola
  - 2.2 Günümüzdeki Noel Baba imajı
  - 2.3 Mitolojik unsurlar
- 3 Kaynakça
- 4 Dış bağlantılar

Etimoloji

Noel Baba birçok dilde, *aziz*, *Nikola*, *Klaus*, *Noel* ve *baba* sözcüklerinin türevlerinden oluşturulmuş isimlerle anılır: Santa Claus, Papa Noel vs. Bunun haricinde bazı Avrupa ve Latin Amerika ülkelerinde kullanılan **Kris Kringle** ismi, ilk kez Martin Luther tarafından kullanılan Almanca *Christkind* (Çocuk Mesih) adının yozlaşmış halidir. Bu isim Noel Baba'nın yerini alması için o dönemin tutucu Katolik çevreleri tarafından benimsenirken, Protestan Kiliseleri daha laik bir isim olan Noel Baba ve türevlerini benimsemişlerdir.

Tarihçe

Noel Baba efsanesi ve 6 Aralık'ta çocuklara şekerleme ile hediye verilmesi geleneğinin, Piskopos Nikola'yı

konu alan Hollanda efsanesi *Sinterklaas*'a dayandığı kabul edilir.[1] Bu efsane ilk kez Hollandalı göçmenler vasıtasıyla Amerika'daki New Amsterdam'a (günümüz New York City'si) ulaşmıştır.[1]

Piskopos Nikola

Piskopos Nikola (*Bari'li Nikola* ya da *Myra'lı Nikola* olarak da bilinir), Likya'nın Myra yöresinde (Antalya, Kale [Demre]) yaşamış[2] bir 4. yüzyıl Hristiyan azizidir.[1] Yunanistan'ın, Rusya'nın, çocukların ve denizcilerin azizidir. 6 Aralık, *Aziz Nikola Günü* olarak kutlanır.[3] 6 Aralık tarihinde bir çok ülkede çocuklara hediyeler verilir.[2]

Nikola'nın varlığını destekleyen tarihi bir doküman mevcut değildir. Antik Likya'nın liman kenti Patara'da doğduğu kabul edilir. Gençliğinde Filistin ve Mısır'ı dolaştı. Likya'ya döndükten sonra Myra piskoposu oldu. Roma İmparatoru Diocletian döneminde Hristiyanların gördüğü zulüm esnasında tutuklandı. İmparator Büyük Konstantin döneminde serbest bırakıldı ve 325 yılındaki İznik Konsili'ne katıldı. Öldükten sonra Myra'daki kilisesinin mezarlığına gömüldü. 6. yy'a gelindiğinde türbesinin ünü bayağı yayılmıştı. 1087 yılında İtalyan denizciler ya da tüccarlar kemiklerini İtalya'nın Bari kentine götürdüler. Bu nakil, Nikola'nın Avrupa'daki ününü büyük oranda artırdı ve Bari bir hac merkezi haline geldi. Nikola'nın kemikleri bugün Bari'deki 11. yy yapımı Aziz Nikola Bazilikası'ndadır.[2]

Günümüzdeki Noel Baba imajı

Günümüzdeki Noel Baba imajı, karikatürist Thomas Nast'ın 1863 yılında *Harper's Weekly* dergisinde yayınlanan çizimlerine dayanır.[1] Nast'ın çizimleri ise 1822'de Amerikalı şair Clement Clarke Moore'un yazdığı kabul edilen ve ölümünden sonra kendisine atfedilen, *"A Visit from Saint Nicholas"* (*Aziz Nikola'nın Ziyareti*) ya da *"Twas the Night Before Christmas"* (*Noel'den Önceki Geceydi*) adlı şiirden esinlenmiştir.[1]

Haddon Sundblum'un Coca-Cola şirketi için hazırladığı çizimlerden biri (1963)

Popüler Noel Baba imajı, çizer Haddon Sundblum'un, 1931 yılından itibaren Coca-Cola şirketi için hazırladığı çizimlerle son halini almıştır.[1] Sundblum'un Noel Baba'sı, şişman, beyaz sakallı, uçları beyaz kürklü kırmızı bir kıyafet giyen, siyah kemerli, siyah çizmeli, yumuşak kırmızı şapkalıydı.[1]

Mitolojik unsurlar

320 yılından önce Cermen kültüründe mevcut olan yılbaşında hediye verilmesi, İskandinav Mitolojisi'ndeki tanrı Odin'e dayanır. Odin'in uçan atı Sleipnir için çocuklar patiklerinin içine havuç ve şeker koyup duvara (ya da kapıya) asarlar. Odin de bu iyiliği karşılığında çocuklara hediyeler, tatlılar, ve şekerlemeler verir.[*kaynak belirtilmeli*]

Kaynakça

1. ^ **a b c d e f g h i** *"Santa Claus." Encyclopædia Britannica. Ultimate Reference Suite. Chicago: Encyclopædia Britannica, 2011.*
2. ^ **a b c** *"Nicholas, Saint." Encyclopædia Britannica. Ultimate Reference Suite. Chicago: Encyclopædia Britannica, 2011.*
3. ^ *"Nicholas, St." Oxford Dictionary of English 2e, Oxford University Press, 2003.*

Dış bağlantılar

- Thomas Nast'in Noel Baba karikatürleri (http://cartoons.osu.edu/nast/santa_camp.htm)
- Noradsanta.org Uydudan Noel Baba takip resmi sitesi (http://www.noradsanta.org/)
- Noel Baba Hatıra Parası (http://www.darphane.gov.tr/turktedpara/hp65.htm)

"http://tr.wikipedia.org/wiki/Noel_Baba" adresinden alındı.
Kategoriler: Noel | Gelenekler | Halk inançları | Kurgusal karakterler

- Bu sayfa son olarak 02:28, 14 Ağustos 2011 tarihinde güncellenmiştir.
- Metin Creative Commons Attribution/Share-Alike Lisansı altındadır; ek koşullar uygulanabilir. Ayrıntılar için Kullanım Koşullarına bakın.